

Fiskeri- og sjømatminister
Odd Emil Ingebrigtsen

Oslo, 26.mars 2021

La faglig råd og etikk styre leppefiskforvaltninga – reduser inngangsåpning på teinene, reduser kvoter, og forbedre dyrevelferden kraftig eller stopp fisket.

Vi henvender oss til ministeren på bakgrunn av en endring gjort i leppefiskreguleringsforslaget for 2021.

Gjennom media ble vi i januar 2021 gjort oppmerksomme på at Fiskeriministeren i siste liten utsatte varslede krav om redusert størrelse på inngangsåpning i teinene. Dette er en avgjørelse Naturvernforbundet er sterkt kritisk til, og vi ber departementet redegjøre for en rekke ubesvarte spørsmål i forbindelse med dette vedtaket.

Ved å utsette de varslede kravene i leppefiskforvaltningen ignorerer departementet faglige råd. Etter vårt syn strider dette med Naturmangfoldlovens §9:

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

I Havforskningsinstituttet sin Risikovurdering for norsk fiskeoppdrett 2021 mener de at de har moderat kunnskapsstyrke til å konkludere med «... i de sonene hvor det fiskes og benyttes villfanget leppefisk som rensefisk, er **moderat til høy risiko** for at det vil forekomme miljøeffekter som følge av denne bruken. Vi konkluderer derfor med at dersom dagens praksis med bruk av villfanget leppefisk opprettholdes, må det forventes at uønskede hendelser som smittespredning og genetisk endring vil forekomme. **I tillegg må det forventes uønskede effekter som følge av selve fisket etter leppefisk.**»(vår utheving)

5.november 2020 sendte Naturvernforbundet våre høringsinnspill til fiskerireguleringene for 2021 der vi for fisket etter leppefisk primært ønsker en reduksjon i kvotene, men hvor vi samtidig støttet tiltak for å gjøre fisket mer bærekraftig. Mindre åpning i teinene vil redusere fangst av berggylte betydelig, og dermed trygge denne relativt storvokste og langlivete art av leppefiskene som ellers er kraftig påvirket av fisket. Uønsket bifangst av kysttorsk og andre større arter vil også reduseres med mindre inngangsåpning på leppefisk-teinene. Som redegjort for i Fiskeridirektoratets høringsbrev og «Forslag til regulering av fisket etter leppefisk i 2021, datert 17.12.2020» ble det faglige grunnlaget for 60mm inngangsåpning behandlet allerede i 2019, og vedtatt i forskrift innført fra og med 2021. Fiskerne ble dermed gitt mer enn ett år for å tilpasse redskapen.

Et av de største argumentene mot en inngangsåpning på 60 mm har vært kostnader knyttet til tilpasning av teinene. NRK har rapportert om at fiskerinæringa anslår at eksisterende utstyr må kastes, og at tilpasning til nytt regelverk vil koste opp mot 100 millioner kroner.¹ Det er altså gitt inntrykk av at store mengder redskap på byttes ut på grunn av krav om mindre inngangsåpning. I praksis vet vi imidlertid at de fleste teinene kan oppfylle kravene ved å stripe eller sy inn en ny inngangsring utenpå de som er der i dag, og dermed ikke må kjøpe inn nye teiner. Kostnadsanslagene er etter vår mening dermed skrudd opp til det ugjenkjennelige, all den tid dette er mulig å gjøre i forbindelse med normalt vedlikehold av utstyr.

I romjula 2020 kom Rådet for Dyreetikk med sin vurdering av forbruket av leppefisk i oppdrettsmerderⁱⁱ, med hovedkonklusjon: «Dagens praksis hvor millioner av rensefisk forbrukes hvert år i oppdrett er ikke etisk eller dyrevelferdsmessig forsvarlig. Inntil rensefisk kan tilbys et liv som er verdt å leve i norske merder, bør bruken begrenses på en slik måte at kun de produsenter (fiskere og leppefiskoppdrettere) og kunder (lakseoppdrettere) som kan dokumentere god helse, oppfølging og effekt av rensefisk får tillatelse til å fortsette med en begrenset bruk. Rådet legger til at dersom tiltak som kan dokumentere bedre velferd og overlevelse ikke blir iverksatt eller ikke virker bør det resultere i total utfasing i bruken av rensefisk.» På denne bakgrunnen bør høstingsregimet som minimum følge faglige råd.

Avslutningsvis vil vi oppfordre myndighetene til å holde på prinsippene i havressursloven om at villlevende ressurser i havet skal høstes bærekraftig, basert på føre-var-tilnærming og med redskapstilpasninger og kvoter. Det er bekymringsverdig om anbefalinger fra reguleringsråd og fagfolk hastig settes til side for mediestøy fra enkeltstående bransjeaktører, uten at de vanlige, åpne medvirknings- og høringskanalene er brukt. Vi opplevde at vedtaket om å utsette innføringen av redusert inngangsåpning kom svært brått, og uten faglig belegg

Vi ber derfor departementet, ved fiskeriminister Odd Emil Ingebrigtsen om å svare på følgende:

- Mener departementet denne avgjørelsen er i tråd med naturmangfoldloven §9?
- Hvordan begrunner departementet at det ikke er godt nok kunnskapsgrunnlag for å redusere inngangsåpningen i leppefiskeinene i 2021-sesongen?
- Har departementet innhentet tilsvarende fra Havforskningsinstituttet, utstyrproducenter eller andre for tilsvarende om hvordan utstyret kan tilpasses kravet om 60 mm maskeåpning?
- Hvordan vil departementet og fiskeriministeren følge opp anbefalingen fra Rådet for Dyreetikk?

Vennlig hilsen

Silje Ask Lundberg
leder, Naturvernforbundet

Per-Erik Schulze
marin fagrådgiver, Naturvernforbundet

ⁱ <https://www.nrk.no/rogaland/fiskeoppror-langs-heile-kysten-1.15337890>

ⁱⁱ <https://www.radetfordyreetikk.no/er-det-mulig-a-bruke-rensefisk-pa-en-etisk-og-velferdsmessig-forsvarlig-mate-i-norske-oppdrettsanlegg/>